

4 **A HÉT**
hazai és külföldi hírek4
a hét embere Fucsovics
Márton8
kilitó Borókai Gáborral9

10 **AKTUÁLIS**
A nagy kvótacsata Befogad-
tunk 1300 menekültet10
Heves, küzdelmek Billegő
körzetek III13
Máltai offshore-lovagok
Gyurcsány exkincstárnokával
összefogó Fidesz-csoport16
Választási kampány, export-
ra Mennyit ér a határon túl
élő magyarok voksa?19

23 **REFLEKTOR**
A Nyugat alkonya? Vita
a harmadik útról23
Hálátlan Ausztria Magyar-
ellenes intézkedések27
Csehül állnak Politikai válság
Prágában30
tájékoztató Jeszenszky Géza
az önrendelkezésről32
Pest-budai Látkép33

41 **ÜZLET**
Zakatol a pénzvonzat Miért
ilyen drágán épül a vasút?41
magyarok a piacon Tisztelni
a hegyeket44
mozaik45
névérték Baritz Sarolta Laura
a társadalmi felelősségről46

47 **KULTÚRA**
Erőltetett menet Költözik
a Radnóti Színház?47
szellem a fazékból Az évszázad
szakácsa50
Tél tábornok nyaralni ment?
Felmelegedés a klíma-
történész szemével51
Tények és tévhit a koroná-
ról Versenyre kelhet-e
a tudomány az ezotériával?54
ajánló58
kalendárium60
sport Magyar szív,
román mez61
zsilip Végh Alpár Sándor
rovata62
offline64
visszhang65
utóirat Pröhle Gergelytől66

10. A nagy kvótacsata

„Noha a magyar jog szerint nincs olyan menekült, akit be kellene fogadnunk, még növeltük is a védelemben részesítettek arányát. Mire fel akkor a migránsellenes kampány? És ha az uniós kvóta ellen a végsőkéig elmegyünk, miért fogadtunk be 1300 főt?”

23.

A Nyugat alkonya?

„Mit mondjunk Kelet-Európáról, amit az értékek világában az első ütemnek nevezel? Miért hagyják ott tömegesen a képzetesebb lakói? Miért vándorol a fiatalosága az állítólag haldokló Nyugatra?”

(Stefano Bottoni)

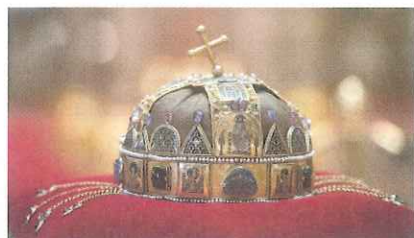
„Lehet, hogy Kölnben jobban lehet keresni, a nők viszont Budapesten nyugodtan ki-mehetnek szilveszterezni a Nagykörútra.”

(Békés Márton)

54.

Tények és tévhit a koronáról

„Negyven éve adta vissza az Egyesült Államok a Szent Koronát, amelynek legitímáló erejét Szulejmán szultántól Kádárig mindenki elismerte. Az évfordulón Pálffy Gézát, a »Lendület« Szent Korona Kutatócsoport vezetőjét faggattuk.”

27.

Hálátlan Ausztria

„A távolról jött migránsok mellett a családost magyar munkavállalók is az új osztrák kormány célkeresztjébe kerültek. Az Orbán-kormány csak az EU-ban bízhat, miközben más ügyekben épp Bécs segítségével állítaná meg Brüsszelt.”

51. Tél tábornok nyaralni ment?

„Ha látni akarjuk a jövő magyar teleit, Firenzébe vagy Várnába látogassunk – mondja Rác Lajos klímátörténész. Szerinte 10-15 fokos decemberre volt már példa idehaza, de az ember által okozott jelenkori felmelegedés apokalipszist hozhat a fejlett világra.”

ELŐFIZETÉSI DÍJAK: negyedévre **6600 Ft** (14% kedvezmény*), fél évre **11 250 Ft** (27% kedvezmény*), egy évre **19 800 Ft** (35% kedvezmény*).

A kiadónál történő helyszíni előfizetés esetén további árkedvezményt biztosítunk.

ELŐFIZETÉS: INFORMACIO@HETIVALASZ.HU, +36 (1) 461-1447, ELOFIZETES.VALASZ.HU

* Az újságárusnál vásárolt példányok árához képest.

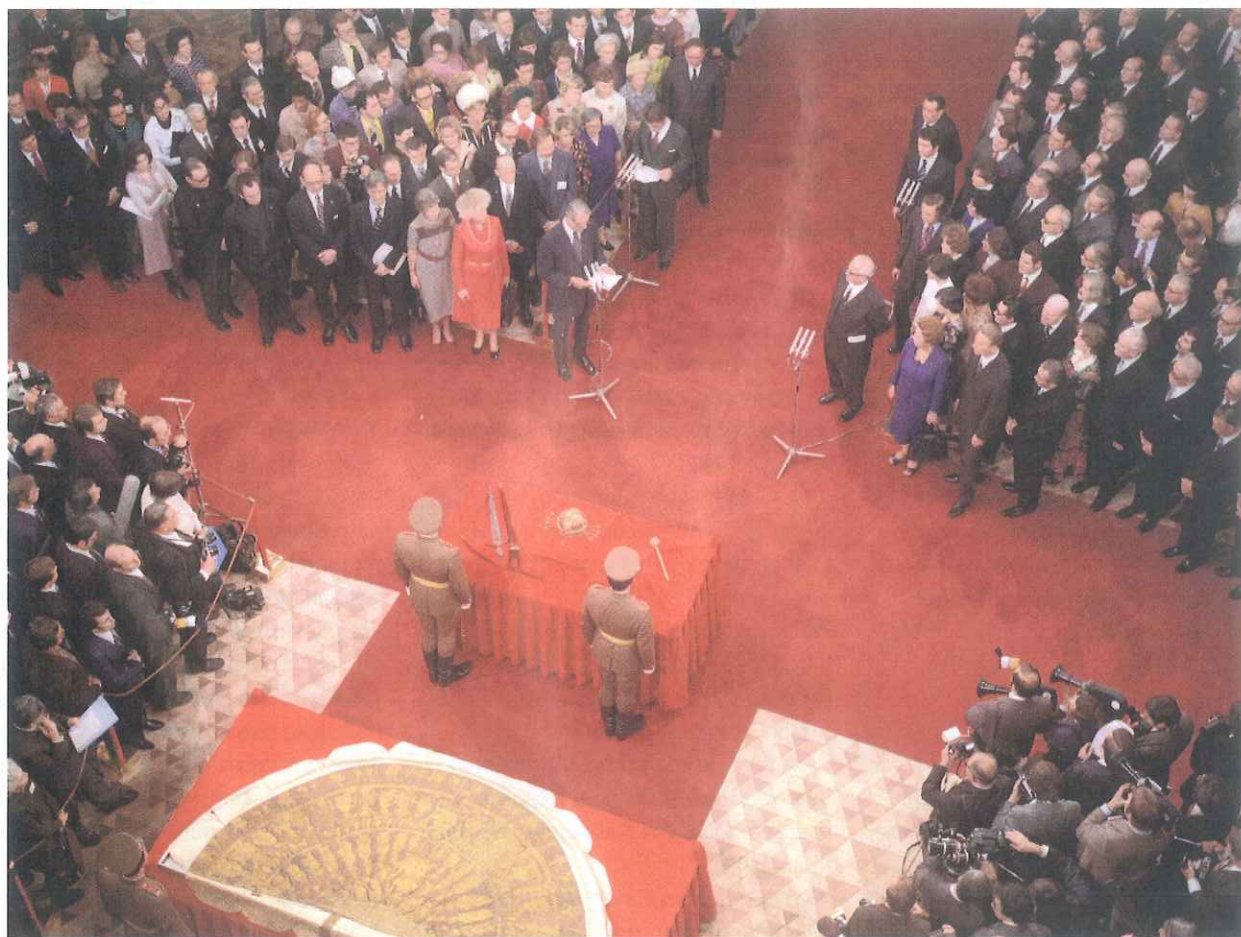
LAKY ZOLTÁN

[laky.zoltan@hetivalasz.hu]

Versenyre kelhet-e a tudomány az ezotériával?

Tények és tévhitek a koronáról

Negyven éve kaptuk vissza a Szent Koronát, amelynek legitimáló erejét Szulejmán szultántól Kádárig mindenki elismerte. Az évfordulón **Pálffy Gézát**, a „Lendület” Szent Korona Kutatócsoport vezetőjét faggattuk.

Fotó | MTI

» Újra itthon: a koronázási ékszerek átadóünnepsége az Országházban 1978. január 6-án

– Negyven éve az egész ország a Szent Korona hazatérését nézte a tévében. Ön is ekkor „fertőződött meg”?

– Csak hat és fél éves voltam, de meghatározó élmény volt számomra is. Ám

nem ezért kezdtem el kutatni a Szent Koronát. A XVI–XVII. századdal foglalkoztam, amikor a müncheni levéltárban a kezembe került *I. Ferdinánd* 1527-es, székesfehérvári koronázási lakomájá-

nak ülésrendje. Ekkor szembesültem a ténnyel, hogy bármennyire hihetetlen, nincs rendesen feltárva sem a korona, sem a koronázások története. A korona itineráriuma, hogy mikor hol volt az

évszázadok során, máig nincs pontosan összeállítva. Ezért is döntöttem 2012-ben kutatócsoport létrehozása mellett a Lendület-program keretében.

– **Azt lehet tudni, hányszor volt külföldön a korona az amerikai kaland előtt?**

– Megdöbbentő, de jelen ismereteink szerint ez már a 11. hazatérése volt. Öt éve még csak hétről volt tudomásunk. Az amerikai nem is a leghosszabb távollét volt: 1608-ban 36 év bécsi-prágai tartózkodás után tért vissza. Emiatt ekkor a magyar rendek törvényt hoztak, hogy nem hagyhatja el az ország területét, és erre az uralkodónak is meg kellett esküdni.

– **Amit a Habsburgok többször is megszegték.**

– Igen. Ám ezt nem úgy kell elképzelni, hogy a gaz Habsburg-uralkodó – a törvényes magyar király – fogta és elvitte a koronát. 1663-ban és 1683-ban például a magyar koronaörök kérték az elszállítását, hiszen a török háborúk alatt végveszélybe kerültek a felségjelvények. 1683-ban, amikor *Kara Musztafa* pasa Bécsset ostromolta, egészen Passauig menekítették őket. Ezen esetekben azonban a pozsonyi várban a koronálada helyére betettek egy uralkodói igazolást. Az egyetlen kivétel, aki önkényesen cselekedett, *II. József* volt. Újabbal viszont még az ő tettét is árnyalták a kutatások. Korábban magyarellenes intézkedésnek fogták fel, hogy Bécsbe vitette a koronát. Cselekedete törvénytelen volt, de nem magyargyűlöletből tette. A cseh királyi és a német-római császári koronát szintén bécsi kincstárába szállíttatta, mert felvilágosult uralkodóként nem tartotta fontosnak őket. Halálos ágyán azonban mindezt visszavonta.

– **Volt olyan pont, ahol közel került a pusztuláshoz a korona?**

– Ha önmagában azt nézzük, hogy tizenegyszer került külföldre, kész csoda, hogy megmaradt. Fennállt a veszélye, hogy *Szulejmán* hadiszákmányként magával viszi 1529-ben. Ha ez megtörténik, nemcsak a korona, de a magyar államiság története is másként alakul. Ám még a világhódító szultán is felismerte

Fotó | Sebestyén László

» Pálffy Géza: „A magyarok nagy része a megalapozott tudást többre értékeli a legendáknál”

legitimáló jelentőségét, így visszaküldte Budára pártfogoltjának, *Szapolyai János* királynak. A napóleoni háborúk alatt aztán Munkácsig menekítették, 1849-ben Szemere Bertalanék elásták. De mindig megmenekült. Ebben nagy szerepe volt a mindenkori koronaöröknek, de a szerencsének is...

– **A hazatérés után, a '80-as években nemcsak a korona tudományos vizsgálata kapott lendületet, hanem az ezotériába hajló áltudományos is. Minek köszönhető, hogy ennyire meglódtította az emberek fantáziáját?**

– A Szent Korona a nemzet legfontosabb ereklyéje és kincse, s 1978-tól a Nemzeti Múzeumban mindenki láthatta. Ki kell mondanunk azonban, hogy semmi köze az egyiptomi vagy az inka piramisokhoz, sem *Nimródhoz* és *Attilához*. De mindenkinek fontos, és sokan a saját vágyaikat szeretnék hozzá kötni. Napjainkban sokan keresik múltjukat és identitásukat, valamihez kötődni akarnak, és egyesek ezt a Szent Koronában találják meg. Ez rendben van, csak többen olyan mítoszokat is a koronához szeretnének csatolni, ami méltatlan a szakralitásához, eszmeiségéhez és jelentőségéhez. Mi, tudósok viszont csak azt írhatjuk le, amit bizonyítani tudunk, amiről a források beszélnek.

– **Nem bántja, hogy emiatt az „akadémiai” tudomány képviselőit sokan nemzetietlennek nevezik?**

– A kutatásainkat összefoglaló film – *A Szent Korona és koronázási kincseink nyomában* – január 6-i tévépremierje után kaptunk durva kommenteket, de a vélemények többsége elismerő volt. A magyar emberek nagy része a megalapozott tudást többre értékeli a legendáknál. Azt gondolom, hogy a „vadhajtások” képviselőit is respektálnunk kell. Ők is szeretik a Szent Koronát, és olykor lehetnek olyan észrevételeik, amelyek fölött a tudomány figyelme esetleg ez ideig átsiklott. Elfogadhatatlan viszont, hogy akad köztük, aki mindenféle összeesküvés-elméletek alapján a tudományos kutatókat azzal vádolja, hogy szándékosan ferdítik el a tényeket.

– **Az önök által feltárt érdekességek sora és az ezeket bemutató film versenyre kelhet olyan „elméletekkel”, mint hogy a korona energetikai rendszert alkot a Kheopsz-piramissal, vagy hogy a Föld dőlésszögével megegyezően elferdült kereszt antennaként szolgál Isten felé?**

– A korona hazatérése utáni néhány évben több tudományos összegzés is megjelent, de el kell ismerni, hogy azóta lényegében megállt a rá vonatkozó történeti kutatás. A korona feltárható rejtélyeinek egy részét kutatócsoportunk azóta megfejtette, de szükség volna egy újabb, természettudományos-művészettörténeti irányultságú vizsgálatra is, hiszen e területek is ren-»

„Amerika jó őrzője volt a koronának”

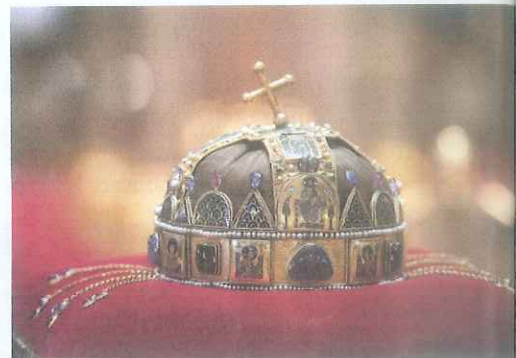
Amerikai muzeológusok nélkül ma valószínűleg nincs koronázási palástunk, és bejött a számítás, hogy a korona hazatérése erősíti a nemzeti érzést a Kádár-rendszerben – mondja a Heti Válasznak Glant Tibor, aki a Szent Korona amerikai kalandjáról írt könyvet.

Minden nemzedéknek van egy közös televíziós élménye. Van, akinek az első Holdra szállás, másoknak a *Kacsamesék* megszakítása *Antall József* halála miatt. A 45 és 55 év közti korosztálynak a Szent Korona hazatérése volt 1978. január 6-án. Ennek tagja *Glant Tibor*, a Debreceni Egyetem docense, aki a magyar–amerikai kapcsolatokat kutató történészként *A Szent Korona amerikai kalandja és hazatérése* címmel írt könyvet a 40. évfordulóra.

A koronát többször is elásták – árulja el a *Heti Válasznak*. Először *Szemere Bertalan*, a bukott szabadságharc miniszterelnöke 1849-ben, Orsova mellett. Akkor négy évig voltak föld alatt koronázási ékszereink; a kard berozsdásodott, a palást kifakult, a királyi kesztyűk és saruk

megsemmisültek. 1944 októberében a Koronaország ásta el laktanyája szenespincéjében, hogy *Szálasi Ferenctől* védje. 1944 végén viszont már a nyilas nemzetvezető Szálasi parancsára menekítette ki Budáról a szovjet hadsereg elől Veszprémbe, majd Kőszegre, végül a Német Birodalomba, ahol a koronát, a jogart és az országalmát Mattsee környékén ásták el. Miután fogságba került, a Koronaország parancsnoka, *Pajtás Ernő* ezredes felfedte a jelvények hollétét az amerikai hadseregnek.

„El lehet képzelni, milyen állapotba kerültek, miután takaróba csavarva, egy kettéfűrészelt benzineshordóban elásták őket egy mocsaras tóparton – mondja Glant Tibor. – A Koronaország nem bánt jól a koronával. Utána viszont

amerikai muzeológusok kezébe került, és ennél jobbat nem tudok elképzelni. A háború utáni kaotikus években Európa műkincsei gazdátlanul bolyongtak, műkincsrablóbandák garázdálkodtak mindenfelé, a Vörös Hadseregről nem

» geteget fejlődtek. Erre egy másik önálló kutatói csoport lenne hivatott. Ugyanakkor látni kell: a valódi tudományak vannak határai, el kell fogadnunk, hogy bármennyire szeretnénk is, minden kérdésre nem kaphatunk választ. Ez különösen igaz a korona korai történetére.

– **Ez a hiány táptalajt jelenthetett az áltudománynak?**

– Szerepet játszhatott benne. De nekünk nem az a feladatunk, hogy megcáfoljuk a Kheopsz-piramis vagy Nimród és a korona közti – nem bizonyított – kapcsolatot. Magunk a humántudományok részéről elsősorban legfőbb nemzeti kincsünk XVI–XX. századi történetét tudjuk gazdagítani, hiszen erre vannak konkrét forrásaink. *Tóth Gergely* kollégám például tavaly izgalmas kötetet írt a Szent Korona és a protestánsok kapcsos-

latrendszeréről. Feltárta például, hogy protestáns kutatók állapították meg elsőként, hogy koronánk mai formájában nem lehetett *Szent Istváné*, hiszen későbbi bizánci zománcképek díszítik.

– **Amit II. József tetetett rá Bécsben, mondanák a „vadhajtások” képviselői.**

– Erre semmi bizonyíték nincs. II. Józsefet nem érdekelte a korona, és a világ legügyesebb műgyűjtőjének kellett volna lennie, hogy koronánkhoz illő középkori bizánci zománcképeket szeressen rá a XVIII. századi Bécsben. Ráadásul a magyarok tiltakoztak volna az ellen a leginkább, ha úgymond hamisított koronát kapnak vissza 1790-ben. Senki nem tagadja, hogy a koronán történt képcserre, de véleményem szerint erre a középkorban kerülhetett sor. Számomra egyébként nem létkérdés, mikor

készült pontosan a korona, hiszen lehetséges, hogy ezt sohasem fogjuk tudni. Korai történetére ugyanis nincsenek írott és képi kontrollforrások, tekintve, hogy a legkorábbi hiteles és részletes ábrázolása XVI. századi.

– **Az átlagember nehezen fogadja el a tudománytól, ha bevallja, hogy valami-re nem tud választ adni.**

– Sokan várják, hogy mindenre konkrét válasz szülessen, de ez forrásadottság kérdése. Ám ez másfelől nem baj. Sőt. A Szent Korona rejtélyes történetét talán még gazdagítja is, hogy vannak megismerhetetlen fejezetei. Így is szent tárgy, történelmünk és szuverenitásunk legfőbb jelképe. Eszmeisége és jelentősége is páratlan Európában.

– **Pozsonyban kultusza alakult ki az ottani koronázásoknak, és a Szent Ko-**

is beszélve. Akkor már inkább az amerikai muzeológusok!”

Az amerikaiak jó őrzői voltak a Szent Koronának. A Metropolitan Museum középkori részlegénél dolgozó, Európában tanult *James Rorimer* (a *Műkincsvadászok* című filmben *Matt Damon* alakította) ismerte az ereklye jelentőségét. A koronázási palástot egyenesen megmentették a pusztulástól azzal, hogy kitekérték és alumíniumtokba helyezték. Eleinte európai banktrezorokban őrizték, majd az Egyesült Államok aranytartalékát tároló Fort Knoxba került. A Kentuckyban fekvő, megközelíthetetlen erődről számos összeesküvés-elmélet él: vannak, akik szerint a Roswelli ufót, mások szerint a Kennedy-ügy aktáit őrzik itt – a valóságban a Függetlenségi Nyilatkozat és az Alkotmány egy-egy eredeti példánya volt itt a háború alatt. Koronázási jelvényeink a State Department egyik tárolójába kerültek. Kulcsát a minisztérium magyar referense őrizte, és évente egyszer ellenőrizte. Minden látogatást dokumentáltak, a korona nem került illetéktelen kezekbe (bár néhány muzeológus utóbb elismerte, hogy a háború utáni időkben felpróbálta az ereklyét).

Washington sosem hadiszákmánynak, hanem a magyar nemzet tulajdonának tekintette a koronát, amelyet alkalomadtán visszaszolgáltatta. A magyar emigráció ezt ellenezte, mondván, az ereklye legitimálná a kommunista hatalmat. A '70-es években elindult egy rituálé: időnként egy-egy nagy lap, például a *The New York Times* – Glant gyanúja szerint esetenként a magyar külügy megrendelésére – cikket közölt a visszaadásról, mire az amerikai magyarok tízezerszámra tiltakoztak, a Fehér Ház pedig kénytelen volt cáfolatot kiadni.

Az 1976-ban megválasztott *Jimmy Carter* elnök azonban erkölcsi kérdésnek tekintette a visszaadást, és egy viharos kongresszusi meghallgatáson már *Nagy Ferenc* és *Király Béla* is támogatta ezt, mondván: a korona odahaza felé bresztheti a nemzeti érzéseket. Ez be is következett. Az amerikaiak elrendelték, hogy a koronát ki kell állítani, így óhatatlanul elindult róla a nyilvános eszmecsere. „A Nemzeti Múzeumban több millió kisgyerek kérdezte meg a szüleit, hogy kinek a koronája volt ez? – magyarázza Glant Tibor. – Több fontos kötet jelent meg a koronáról, és ha nem tér haza, ta-

lán az *István, a király* sem születik meg 1983-ban.”

Az amerikaiak kikötötték, hogy *Kádár János* nem lehet jelen az átadáson, az esztergomi érseknek viszont ott kell lennie. Ez volt az első nagy állami ünnepség, ahol nem csendült fel az *Internacionálé*, a *Szózat* viszont igen, és csak nemzetiszínű zászlók lengtek az Országházon, vörös zászlók nem. Az ünnepséget azonban két órával csúsztatva közvetítette az MTV, mivel *Cyrus Vance* amerikai külügyminiszter beszédének vázlatában volt egy utalás *Harry Hill Bandholtz* tábornokra, aki 1919-ben megvédte a Nemzeti Múzeum kincseit a megszálló román csapatoktól, és Budapest félt, hogy ez élezni fogja a magyar-román viszonyt.

Bár a hivatalos retorika mindvégig múzeumi tárgyként kezelte, Glant szerint még Kádáréka is hatott a Szent Korona eszméje: „Az állampárt jó néhány vezetője a Horthy-rendszerben nőtt fel, és gyerekként élte át az 1938-as Szent István-évet. Bizonyítani nem tudom, de meggyőződésem, hogy a rendszer működtetőinek is érzelmi kérdés volt a korona visszatérése.”

rona 800 évig a horvát királyoké is volt. Lehet valaha Kárpát-medencei jelkép?

– Mi több, a pozsonyi koronázásokról először egy szlovák történész, *Štefan Holčík* írt könyvet a '80-as években. Részben lehet összekötő kapocs, a ha-

táron inneni és túli magyarok számára mindenképp. Teljességgel azonban nem, hiszen a történeti magyar államiság szimbóluma is, amit az utódállamok állampolgárai respektálhatnak, de teljesen elfogadni sokan bizonyosan

nem fognak. Ám derűlátó vagyok: filmünk kedvező visszhangra talált Bécsben és Pozsonyban, és tavasszal a világnyelvek mellett szlovák, horvát és román felirattal is kiadjuk DVD-n. Célnk, hogy az új felfedezéseket eljuttassuk azokhoz a szlovák, horvát vagy román diákokhoz, akiknek dédszülei még a Szent Korona „állampolgárai” voltak. Így talán jobban megérthetik közös történelmünket. E téren országimázsunk gyenge, sem Magyarország történetéről, sem koronánk históriájáról nem készült még szlovák, horvát vagy román nyelvű modern összegzés. De ha filmünket megnézik, talán pozitívabb lesz viszonyulásuk hozzánk, magyarokhoz. Amennyiben így történik, mi, a tudomány képviselői már nem dolgoztunk hiába. ■

HOL LEGYENEK FELSÉGJELVÉNYEINK?

A Szent Korona őrzésének helye és a koronázások ceremóniája mindig politikai kérdés volt. *Esterházy Pál* nádor 1687-ben elérte, hogy a mindenkori nádor az esztergomi érsekkel együtt helyezze a koronát az uralkodó fejére. Az utolsó két koronázáson, 1868-ban és 1916-ban, a nádori tisztség megszűnése után a miniszterelnök töltötte be ezt a szerepet. Ezzel indokolható, hogy a politikai elit székhelyén, az Országházban állítsuk ki az ereklyét. Ugyanakkor története legnagyobb részében várakban őrizték a felségjelvényeket Pozsonytól Budáig, vagyis amellől is szólnak érvek, hogy a tervezett helyreállítás után a Budavári Palotában állítsák ki azokat.